

Piše: **Branko Pavlović**, član Izvršnog odbora „Globos osiguranja“ i predsjednik Udruženja aktuara Srbije

■ **Zbog promene sistema bonus malusa koja je počela da važi 30.6.2020. godine, u julu je prosečna premija osiguranja od autoodgovornosti sa 13,6 pala na 12,8 hiljada dinara, odnosno smanjenje je veće od pet odsto. Ako se ništa ne promeni, u preostalih pet meseci do kraja godine, prosečna premija će nastaviti da bude niža, tako da se očekuje u 2020. godini mali pad ukupne premije u odnosu na prethodnu godinu**

Tržište autoodgovornosti u Srbiji u periodu od prvih sedam meseci 2020. godine, za koji su objavljeni zvanični podaci u trenutku pisanja teksta, bilo je vrlo interesantno, što podseća na staru kinesku kletvu: „Dabogda živeo u interesantnom vremenu.“ Ukoliko bi neko samo posmatrao brojeve, bez ikakvog znanja o događajima koji su doveli do promena, mogao bi jedino da zaključuje da se dogodila liberalizacija srpskog tržišta autoodgovornosti.

Dinamično kao u liberalizaciji

Ključne karakteristike tržišta autoodgovornosti u Srbiji u prethodnih nekoliko godina su bile: prosečan godišnji rast broja polisa oko dva odsto, premije oko pet odsto, prosečne polise oko tri odsto i broja prijavljenih šteta oko devet odsto, kao i prilično stabilno tržišno učešće svih učesnika.

Nekoliko događaja je uticalo da se ustaljena slika ovog tržišta, koja važi već nekoliko godina, značajno promeni. U martu je proglašeno vanredno stanje zbog pandemije, koje je bilo veliki šok za celo tržište osiguranja. U isto vreme pojavio se novi učesnik na tržištu autoodgovornosti sa značajnim učešćem u premiji. U junu je Narodna banka Srbije promenila sistem bonusa, tako što su vozači koji nemaju štete dodatno stimulisani većim popustom na premiju.

Broj polisa je imao najveću volatilitet. Prva dva meseca su prošla uobičajeno sa oko četiri odsto rasta, a onda je u martu broj vozila koja se registruju, odnosno broj prodatih polisa, smanjen za oko 45 hiljada, a u aprilu za čak 50 hiljada, što je kumulativno za prva četiri meseca dovelo do oko 11 odsto manjeg broja polisa autoodgovornosti. Od sredine maja je počela registracija vozila koja nisu bila registrovana tokom vanrednog stanja, pa je kumulativno za prvih sedam meseci dostignut gotovo identičan ukupni broj polisa autoodgovornosti, ili tačnije samo oko 250 polisa manje na oko milion i po polisa. S obzirom na to da je trend iz prethodnih godina bio rast broja polisa od oko dva odsto, verovatno će do kraja godine i ta anomalija biti ispravljena i da će biti dostignut broj od oko 2,6 miliona prodatih polisa osiguranja od autoodgovornosti.

Tako je dostignut praktično isti broj polisa kao u prvih sedam meseci prethodne godine, premija je veća za oko dva odsto. Možda to ne bi izgledalo kao značajno odstupanje u odnosu na očekivani godišnji prosečni rast premije od oko pet odsto, dok se ne analiziraju podaci za mesec jul. Zbog promene sistema bonus malusa koja je počela da važi 30.6.2020. godine, u julu je prosečna premija osiguranja od autoodgovornosti sa 13,6 pala

na 12,8 hiljada dinara, odnosno smanjenje je veće od pet odsto. Ako se ništa ne promeni, u preostalih pet meseci do kraja godine, prosečna premija će nastaviti da bude niža, tako da se očekuje u 2020. godini mali pad ukupne premije u odnosu na prethodnu godinu.

Kod prijavljenih šteta, situacija je potpuno drugačija. Iako je prošlo dovoljno vremena od vanrednog stanja, prijavljeno je pet odsto manje šteta za prvih sedam meseci ove godine. Po iskustvu iz prethodnih godina očekivan je rast od oko devet odsto. Ispostavilo se da je smanjena privredna i društvena aktivnost tokom vanrednog stanja dovela do manjeg broj saobraćajnih nesreća, odnosno šteta. Najdrastičniji primer je mesec april, kada je prijavljeno oko 45 odsto manje šteta nego prethodne godine. Ukoliko se ništa ne promeni po pitanju uvećanja broja šteta u narednom periodu, čak i uz očekivanu blago smanjenu ukupnu premiju, profitabilnost poslovanja na tržištu osiguranja od autoodgovornosti bi mogla da ostane ista.

Poslednjih pet godina licencu za bavljenje osiguranjem od autoodgovornosti je imalo 10 kompanija, sa prilično stabilnim tržišnim učešćem. Na primeru lidera na srpskom tržištu osiguranja, „Dunav osiguranja“, može se videti da je njegovo prosečno tržišno učešće bilo 35,5 odsto uz godišnja odstupanja od proseka maksimalno 0,6 procentnih poena. U 2020. godini pojavio se i 11. učesnik, „Globos osiguranje“, koje je za prvih sedam meseci dostiglo više od 2,5 odsto tržišnog učešća, što je neminovno dovelo do preraspodele tržišnog učešća ostalih kompanija na tržištu.

Ipak, još uvek se ne može proceniti da li će ukupna premija u 2020. godini zaista biti smanjena. Situacija na tržištu osiguranja od autoodgovornosti će nastaviti da bude interesantna, jer je jedna osiguravajuća kompanija u avgustu povećala cenu osiguranja od autoodgovornosti za nekoliko procenata. Neizvesno je da li će to srediti pad ukupne premije na tržištu ili dovesti do nove preraspodele tržišnog učešća osiguravajućih kompanija. ■

